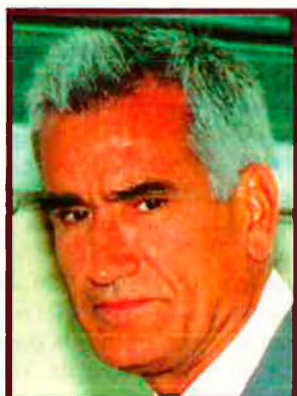

José Barrionuevo

Rafael Vera

Julián Sancristóbal

Francisco Álvarez

El que queda del GAL

Amb la condemna a la cúpula del Ministeri de l'Interior en l'etapa socialista pel segrest de Marey, només s'ha tancat un dels capítols de la guerra bruta contra ETA. Alguns dels condemnats hauran de comparèixer aviat en el judici per l'assassinat de Lasa i Zabala.

A mitjan mes d'agost, després de saber la sentència condemnatòria contra els dotze implicats en el segrest del jubilat francès Segundo Marey, i quan els dirigents del PSOE ja havien aixecat el crit al cel, el magistrat de la sala segona del Suprem, Adolfo Prego de Oliver, un home de gran prestigi entre els juristes, advertia en una conferència a l'Escorial: "Un possible indult a Barionuevo i Vera seria per una pena concreta, que no eximiria els condemnats de responsabilitats en judicis futurs". A la majoria de les orelles que van sentir-la, la frase els va semblar una mena d'avís per a navegants. A uns pocs, amb carnet del Partit Socialista a la butxaca, els va agafar pell de gallina.

La banqueta dels acusats del primer judici del GAL, l'anomenat "cas Marey", encara és calenta: els processats han presentat, l'un darrere l'altre, a excepció de l'ex-policia José Amedo, recursos d'empara al Tribunal Constitucional i peticions d'indult, en

un intent desesperat de no trepitjar la pressió per res. Però la temporada judicial encara no s'ha tancat i es preveuen molts en-surts importants per a tota la colla de personatges que van formar la cúpula del Ministeri d'Interior durant l'etapa socialista. Els judicis relacionats amb el terrorisme d'estat contra ETA, els judicis del GAL, no han fet sinó començar. Ara ve la cosa forta. Aquests mesos vinents s'han de depurar responsabilitats pels assassinats més sanguinaris dels comandos parapolicíacs.

Això ja no s'atura. Aquí hi haurà fil per estona. I és que una vegada el Tribunal Suprem haurà dictat l'execució de la sentència del cas Marey, aquest mateix mes de setembre, els dos condemnats més importants, l'ex-ministre José Barrionuevo i l'ex-secretari d'Estat, Rafael Vera, tenen tots els números per a coincidir de nou, en un breu període de temps, davant un mateix jutge, en aquest cas, Carmen Valcárcel, al capdavant del jutjat 43 de Madrid, que conti-

nua la instrucció del sumari dels fons reservats.

Cas fons reservat: tothom va ficar la mà al calaix. Un escrit recent del fiscal anticorrupció, Carlos Jiménez Villarejo, demanava que hom cridés a declarar, a títol d'imputat, José Barrionuevo, "vistos els indicis existents en la causa, i que van més enllà de constituir meres sospites, perquè es fonamenten en la imputació concreta i determinada d'un fet que presenta caràcters delictius". Per Jiménez Villarejo, que marca el to que seguirà l'acusació pública en aquest cas, la investigació realitzada al principi per la jutgessa María Jesús Coronado i més ençà per Carmen Valcárcel, ha palesat, en alguns casos, "un enriquiment important de responsables del Ministeri d'Interior o del seus familiars". L'afirmació anticipa, clarament, una acusació de malversació de cabals públics que es pot agreujar per la circumstància de "l'ànim de lucre" i que pot acabar amb penes de presó de tres anys a vuit.

s condemnats de responsabilitats en altres judicis

Enrique Rodríguez Galindo

Andrés Casinello

Emilio Alonso Manglano

Luis Roldán

El fiscal assigna els principals papers d'aquesta presumpta malversació no solament a José Barrionuevo, considerat "màxim responsable de l'administració, destinació i control del fons", sinó també el seu successor, José Luis Corcuera, que va utilitzar diners del fons per comprar joies que regalava per Nadal a les dones dels alts càrrecs del seu departament, i Rafael Vera, l'encarregat directe del compte del fons destinat a despeses secretes de la Secretaria d'Estat d'Interior, oberta al Banc d'Espanya i que, precisament en el període 1987-1993, va ampliar el seu crèdit de 800 milions de pessetes a 1.500.

Els altres imputats en el mateix sumari són Julián Sancristóbal, ex-director general de Seguretat, que va declarar que havia rebut sobresous, incentius i tres premis "de set milions de pessetes, que responien a la decisió del ministre Barrionuevo mateix"; Luis Roldán, ex-director general de la Guàrdia Civil, que va reconèixer la percepció de sobresous quan feia de delegat del govern a Navarra; José María Rodríguez Colorado, ex-director general de Policia, que va cobrar un taló procedent d'un compte del vice-president del Reial Madrid, Mariano Jaquolot, en el qual s'havien ingressat prèviament 89 milions del fons reservat; Juan Ignacio López, ex-governador civil d'Àvila, que va rebre al seu compte particular un xec del Banc d'Espanya per 7

milions, del fons reservat a través; Francisco Alvarez, ex-cap del Mando Único de la Lucha Contraterrorista (MULC), que va admetre el cobrament de sobresous; Jorge Argote, ex-advocat d'Interior, que va intentar de subornar un client de Juan Maria Bandrés amb 7 milions perquè desistís de recórrer una sentència; Agustín Linares, ex-sots-director operatiu

Pedro Rubira: "Els GAL van sorgir d'un acord de voluntats entre persones del Ministeri de l'Interior i de la Brigada Regional de Bilbao."

de la Policia, que va utilitzar un xec de 3 milions del fons reservat per pagar-se el pis; i Juan de Justo, ex-secretari particular de Rafael Vera, que va signar talons pel cobrament de fons i va portar diners en sobres a la direcció general de la Guàrdia Civil. Una trepa que Déu n'hi do.

"El judici pel cas del fons reservat del Ministeri d'Interior pot fer molt de mal -augura un advocat amb bones antenes a Madrid-. El sentiment general tendeix a ser

més benèvol per a determinades accions il·legals de la lluita antiterrorista, que no pas quan surt a la llum que tota aquesta colla es van omplir les butxaques una pila d'anys amb l'excusa dels diners destinats a finançar les fantasmagòriques operacions secretes contra ETA. Fins ara Barrionuevo i el seu equip han venut la pel·lícula del sacrifici patriòtic. Si resulten de nou condemnats per haver ficat la mà al calaix, no sé quina cara faran a l'opinió pública. I veurem com ho justifiquen els seus companys d'ideologia".

Cas Lasa-Zabala: la calç viva també deixa pistes. Però el judici més pròxim a la vista, i un dels que aixecarà més polseguera mediàtica, serà el del cas Lasa-Zabala, en què hi ha processats el general Rodríguez Galindo, màxim responsable de la caserna d'Intxaurrondo i acusat d'ordenar l'operació que va acabar amb l'assassinat de José Antonio Lasa i de José Ignacio Zabala; l'ex-governador civil de Guipúscoa, Julen Elorriaga, que, encaputxat, va visitar, acompanyat del general Rodríguez Galindo, els soterranis del Palau de la Cumbre, a Donosti, on un equip de guàrdies civils del servei d'informació van torturar clandestinament Lasa i Zabala durant dies; Rafael Vera, que estava al corrent de tot i que va subvencionar l'operació; l'advocat del Ministeri d'Interior, Jorge Argote, que va fer mans i mànigues per

El judici més pròxim a la vista és el de l'assassinat de José Ignacio Zabala (esquerra) i José Antonio Lasa (dreta). En aquests sumari, es troben processats, entre d'altres, el general Rodríguez Galindo, Julen Elgorriaga i Rafael Vera.

ARXIU / EFE

ARXIU / EFE

què el cas no sortís mai a la llum; el comandant Vaquero, que va ordenar personalment als seus agents de vigilar Lasa i Zabala quan els van traslladar clandestinament de França al Palau de la Cumbre; el guàrdia Enrique Dorado Villalobos i el caporal Felipe Bayo, autors materials dels trets al cap que van posar fi a la vida dels dos joves bascos després de traslladar-los, lligats i emmordassats, fins a Busot (Alacantí), on van enterrar-los en calç viva per fer desaparèixer tota traça del crim.

La misteriosa desaparició dels refugiats tolosans José Antonio Lasa "Joxean" i José Ignacio Zabala "Joxi", el dia 16 d'octubre de 1983 a la matinada, va omplir d'inquietud els nacionalistes bascos residents a Hiparralde i va obrir una nova fase en la guerra bruta contra ETA. Era, en realitat, la primera aparició del que, més tard, s'havia de designar amb la sinistra sigla GAL, tres lletres que havien d'omplir de por i de sang els carrers de les poblacions d'Euskadi Nord els mesos següents.

"Joxean" Lasa i "Joxi" Zabala compartien domicili, al carrer de Maubec 51, de Baiona, amb un tercer refugiat, i el dia del segrest es van passejar amb la família, car hi havien anat per visitar-la, fins a última hora del vespre. En acabat, un amic els va avisar que havia vist guàrdies civils espanyols de paisà circulant pel populós carrer de Pannecau amb un R-12 de color clar. "Els vaig identificar clara-

ment perquè eren els que m'havien aplançonat feia molt pocs mesos a la comandància de Donosti" –va declarar poc després dels fets–. Però Lasa i Zabala no se'n van inquietar excessivament, van sopar a casa d'un matrimoni conegut al carrer Des Tonneliers i després els van demanar el cotxe per anar a les festes d'Arrangoit-

Si Barrionuevo i el seu equip resulten condemnats per haver posat la mà al calaix, amb quina cara sortiran davant l'opinió pública?

ze, una població veïna. Era la una i mitja de la matinada i mai més ningú no els va veure vius.

L'endemà al matí, el matrimoni va trobar el seu R-4 verd al pàrquing, les portes mal tancades, una caçadora de "Joxi" al seient de darrere i un floc de cabells arrancats d'arrel, tot indicis d'una lluita aferrissada a l'interior. Les famílies, avisades immediatament, es van presentar a la comissaria de Baiona i van fer una sol·licitud de recerca. No hi va haver res a fer. Lasa i Zabala havien desaparegut per sempre més.

Unes setmanes després, a Tolosa, lloc de naixement dels dos joves nacionalistes, va haver-hi una veritable ràtzia de la Guàrdia Civil que va practicar-hi desenes de detencions. "Va fer l'efecte que anaven a "tret fet", que tenien informació concreta de "qui era qui" en els cercles del nacionalisme local –recorda encara un testimoni d'aquella agafada sobtosa–. Van escalfar molta gent i n'hi va haver que hagueren de tocar el dos a corre-cuita". Més tard, Mikel Goikoetxea "Txapela", membre notori d'ETA, fou assassinat pel GAL a la porta de casa seva, a Sant Joan de Lohitzune. "Txapela" era conscient que podia constituir un objectiu dels "escamots de la mort" antibascos i no deia mai a ningú la seva adreça. José Ignacio Zabala i Jose Antonio Lasa van ser els únics que l'havien ajudat a traslladar els mobles al nou pis pocs dies abans.

Segrest Larretxea: un fiasco dels GEOS a Hendaia. Dos dies després del segrest de Lasa i Zabala, cal recordar que un altre refugiat José Mari Larretxea Goñi, vinculat als "poli-milis" d'ETA, organització que quinze dies abans havia segrestat el capità de farmàcia Alberto Martín Barrios, va ser objecte també d'un intent de rapte. Larretxea, alt i fort com un toro, vivia a Hendaia i circulava sempre amb una petita motocicleta que li deixava un amic. "Vaig sortir de casa, vaig fer gasolina i me n'anava a visitar un amic –va explicar Larretxea abans de ser deportat a Cuba on, anys després, va morir–. Quan havia recorregut un parell de quilòmetres i era a l'alçada del carrer Empeureur vaig notar un cop per darrere, vaig perdre l'equilibri i vaig caure allà mateix. Abans que tingués temps d'incorporar-me, algú em va tancar el cap amb la gorra de l'anorac i em van començar a estovar. No sé quant va durar la pallissa, potser mig minut, però de sobte vaig sentir que algú cridava: *Arrêtez, police*. Van deixar de picar-me i vaig aprofitar-ho per aixecar-me i travessar el carrer".

El que Larretxea no va poder

ilitats pels assassinats més sanguinaris del GAL

veure és que un gendarme fora de servei havia passat casualment pel lloc i, en veient l'aldarull, havia detingut els agressors. Aquests, quan es van identificar a la comissaria, van resultar tres agents dels GEOS espanyols (Sebastien Sotos, José Maria Rubio i Javier López Mallen) i un inspector de la Brigada Antiatracaments de Barcelona, Jesús Alfredo Gutiérrez Argüelles. Els tres primers eren especialistes en arts marcial; l'últim, entre els seus companys de la direcció de Barcelona, tenia fama de *cowboy* i de poc escrupolós. L'incident va ser de campionat i els seus protagonistes van anar de pet a la presó de Pau, on van passar unes quantes setmanes, fins el 8 de desembre, quan foren alliberats per ordre del fiscal de la Cambra d'Acusació de la ciutat. Molt més tard es va saber que estaven a les ordres del cap superior de policia de Bilbao, Francisco Álvarez –també dit “Gálvarez”– i del comissari general d'Informació, Jesús Martínez Torres. Els detinguts, abans de deixar el territori francès, es van comprometre a tornar el dia del judici. Encara els esperen.

El rapt de Lasa i Zabala va constituir un misteri durant molts anys, fins que l'ex-policia José Amedo va començar a aclarir-ne alguna cosa en les seves declaracions al jutge Garzón i que un altre magistrat, Javier Gómez de Liaño, va reprendre un sumari en què, a poc a poc, es va anar refent tota la sinistra trama. Una trama que, ara, pot costar molts anys de presó al seus organitzadors.

Cas Oñaederra: els quatre primers assassinats del GAL.

El “cas Oñaederra” és un altre sumari amb temporitzador que ja fa dies que ha iniciat el compte enrere. Engloba els quatre primers assassinats del GAL (Oñaederra, Gurmino, Perurena i Olaskoaga) i en són els implicats estrella l'ex-ministre José Luis Cocuera, l'ex-secretari d'estat de Seguretat, Rafael Vera, i l'ex-director de la Guàrdia Civil, Luis Roldán. Però, a més d'ells, també hi ha imputats els generals Enrique Rodríguez

ARXIU / EFE

José Amedo a l'entrada de la Sala del Tribunal Suprem on se celebra la vista pel segrest de Marey. Amedo també va ser qui va començar a aclarir l'assassinat de Lasa i Zabala, un misteri durant molts anys.

Galindo, Emilio Alonso Manglano i Andrés Casinello, el coronel Juan Alberto Perote i més d'una quinzena de guàrdies civils destinats a la caserna d'Intxaurren el 1983.

Abans de l'estiu, el jutge Baltasar Garzón va sol·licitar proves addicionals abans de pronunciar-se; també es van desglossar d'aquest macro-cas les causes que afecten el segrest del “grapo” Jesús Cela Seoane, la tramesa de cartes bomba a simpatitzants de HB i la utilització que feu el CESID d'uns indigents madrilenys per provar un “sèrum de la veritat” destinat a un dirigent d'ETA.

En el seu escrit de conclusions, el fiscal de l'Audiència Nacional espanyola, Pedro Rubira, descriu perfectament el context dels atemptats sota investigació: “a mitjan 1983 alts comandaments relacionats amb els ministeris

d'Interior i de Defensa, d'acord amb polítics governamentals i del PSOE –partit governant en aquella època–, van idear la possibilitat d'utilitzar en la lluita contra el terrorisme d'ETA formes d'acció al marge de l'estat de dret”. El mateix document recorda que al si del CESID van estudiar “la conveniència dels actes de represàlia al sud de França que es va plasmar en un estudi teòric conegut per l'acta fundacional del GAL”. I agrega també que aquesta organització terrorista va sorgir “d'un acord de voluntats entre persones pertanyents al Ministeri d'Interior i a la Brigada Regional d'Informació de Bilbao, que va reivindicar la primera acció del GAL. En l'òrbita d'aquesta organització hi havia membres de la Guàrdia Civil sostinguts per la comandància de Sant Sebastià”. El document del fiscal Rubira és una mina de profunditat que pot fer estralls irropa-

El 'cas Oñaederra', un sumari que engloba els quatre

Situació del cotxe de José Martín Sagarria, després de l'atemptat que va costar-li la vida a Biarritz, a Euskadi Nord. Segons el fiscal Pedro Rubira, "la conveniència dels actes de represàlia al sud de França es va plasmar en un estudi teòric conegut per l'acta fundacional dels GAL."

rables en la defensa dels integrants de l'anomenada "màfia político-policíaca" que feia i desfeia al Ministeri d'Interior socialista.

Poques hores després de l'encontre de Felipe González i François Mitterrand a París el 19 de desembre de 1983, el refugiat Ramon Onaederra "Kattu" va caure clivellat a trets al mateix lloc on treballava, al bar Kayetenia, al centre de Baiona. Aquell primer atemptat mortal va ser la presentació pública dels GAL després del segrest de Segundo Marey.

Eren les 7.30 del vespre i, com cada dia, "Kattu" Onaederra era darrere la barra del bar Kayetenia servint cafès i *zuritos* de vi. El propietari del negoci va pujar al pis de dalt per preparar-se alguna cosa de sopar, i quatre exiliats bascos, després de fer-la petar una estona, també van abandonar el local. "Kattu" es va quedar sol i llavors és quan va rebre la visita dels pistolers del GAL.

Ningú no els va veure, però li van disparar set vegades abans que pogués fer ús de la pistola que, en previsió d'una situació com aquella, tenia amagada sota el taulell. L'amo del bar, quan va baixar esverat, va trobar "Kattu" estès al mig d'un bassal de sang. En pocs minuts la notícia es va estendre per tot Baiona i es va comentar molt que la policia francesa havia trigat qui-sap-lo a presentar-se, i això que tenia una comissaria a pocs metres del lloc de la feta.

El GAL va reivindicar-la tot seguit, amenaçant en el seu comunicat tothom que protegís els terroristes, hi col·laborés o els donés feina.

El 8 de febrer de 1984, Bixente Perurena "Peru" i Angel Gurmin-

do "Stein" van morir a Hendaia. Minuts abans de les 8 del vespre van aparcar el cotxe i es disposaven a entrar a la casa del primer, a Hendaia, on tenien la intenció de seguir per TV el partit entre la Reial i l'Atlètic. Però, amagats en la foscor, els esperaven tres pistolers del GAL que els van clivellar sense avisar. Van morir a l'acte.

Precisament aquell mateix matí, un company de feina de Perurena havia vist fent maniobres sospitoses en aquella zona dos cotxes amb matrícula espanyola, i quan

ARXIU / EFE

s'hi va acostar es van fugar en direcció a la frontera. La nit abans, un veí també havia dit a "Peru" que uns desconeguts intentaven d'obrir-li el cotxe. Aquestes circumstàncies van fer que Perurena prengués algunes precaucions i es fes acompanyar pel seu amic Angel Gurmino com a mesura de protecció. "No li va sevir de res. Els van matar tots dos -va explicar llavors Blanki Pascual, esposa de "Peru"-.

Casa nostra era situada en una zona tranquil·la, on amb prou feines si passa gent. Vaig sortir de casa quan vaig sentir el soroll, que no era pas soroll de trets, sinó el d'un cotxe que arrenca. En aquell moment vaig veure algunes persones corrent, escapant cap al cotxe. A dintre hi havia algú i tenia el cotxe en marxa. Era molt fosc, però vaig veure dos cossos a terra. No sabia qui eren, però la primera co-

sa que vaig pensar és que eren nostres. Eren davant de casa i Bixente encara no havia arribat". Blanki Pascual va quedar molt decebuda de la investigació de la policia francesa, més interessada per la identitat de les persones de la casa i per revisar les coses de "Peru" que no per res més.

Olaskoaga: trets al pàrquing. El 18 de novembre de 1984, a la 1.30 de la matinada, dos desconeguts van abordar els

germans Olaskoaga en el moment que aparcaven el cotxe en un pàrquing de Biriatu per fer cap la plaça del poble que en aquell moment celebra la festa major. No van tenir temps de dir res, els van disparar a boca de canó. Christien Olaskoaga, de vint-i-dos anys, va morir en l'atemptat; el seu germà Claude va sortir-ne ferit d'una cama.

Cap del dos germans no participava en activitats polítiques ni freqüentava els ambients nacionalistes d'Hiparralde. Els investigadors del fet se'n feien creus. Allò no tenia solta ni volta. El GAL disparava al primer que li passava pel cap. Els seus pistolers tenien "licència de matar" i no perdien el temps comprovant les dades dels seus objectius. Amb el temps, Christien Olaskoaga va passar a ser un més de la munió de ciutadans morts per error del GAL. Als jutjats francesos, les diligències obertes pels assassinats d'Onaederra, Gurmino, Perurena i Olaskoaga van ser arxivades. A l'Audiència Nacional espanyola guarden declaració escrita del testimoni protegit número 2223 (un contrabandista anomenat "Chofó") que conta que l'ex-guardia civil Enrique Dorado Villalobos i el caporal

rimers morts pel GAL, ha començat el compte enrere

Felipe Bayo van disparar contra Christien Olaskoaga i el seu germà.

"Patas Negras" de Roldán, conillets d'Índies i cartes bomba. Corcuera, Vera i Roldán es troben enfonsats fins a les celles en un altre de les causes separades del "cas Onaederra", una de les operacions secretes de què s'ha parlat menys, el segrest de Jesús Cela Seoane, un membre dels GRAPO capturat a la rodalia de Sant Jaume de Galícia per un escamot d'encaputxats que el va interrogar durant unes hores fins que, convençuts que no en sabia res, dels amagatalls dels altres membres de l'organització, el van deixar anar. Luis Roldán va declarar, en el seu dia, que l'operació havia estat dirigida pel tinent Pedro Gómez Nieto, ex-cap dels anomenats "grups Omega" de la Guàrdia Civil, un equip d'agents d'elit a les ordres directes del director general del cos, més coneguts per "Patas Negras".

Aquest mateix quartet consta imputat en les diligències obertes per una altra operació de guerra bruta que va acabar en desastre, la tramesa de tres cartes bomba a Alfonso Salazar Uriarte, l'advocat Inigo Iruin i una tercera persona acostada a Herri Batasuna. A conseqüència de la primera tramesa, el 19 de setembre de 1989, va morir José Antonio Cardoso, carter d'Errederia (Guipúscoa) en el moment que dipositava la carta a la bústia d'Alfonso Salazar, a qui anava destinada.

El tercer cas separat afecta el segrest d'un indigent i de dos drogoaddictes, l'any 1988, amb l'objectiu d'experimentar-hi els efectes d'una droga que pensaven utilitzar amb el màxim dirigent d'ETA d'aquell moment, Jose Antonio Urrutikoetxea Bengoetxea "Josu Ternera". D'aquest fet –en les microfites de l'ex-coronel Alberto Perote es parlava i tot de la mort d'un dels "conillets d'Índies" utilitzats–, en són acusats el general Manglano i una colla d'oficials de l'antic equip directiu del CESID.

En el sumari obert s'explica que a les 21.15 dos pinxos marsellesos

ARXIU / EFE

**Baltasar Garzón
va reobrir l'any
1995 el sumari pel
'cas Monbar',
potser l'acció més
sanguinària
relacionada amb
els GAL.**

contractats pels serveis de seguretat espanyols, van entrar a l'hotel Monbar, situat al cèntric carrer de Panneau de Baiona i, mentre l'un se situava en un extrem de l'establiment, l'altre es col·locava a la porta d'entrada, des de on van disparar a raig i van tocar mortalment els refugiats bascos Joxe Mari Etxaniz, Inaxio Asteasuinzarra, Agustin Irazustabarrena i Sabin Etxaide.

Tot fugint a peu, els pistolers del GAL van agafar el carrer de Pontrique, una via que condueix directament a la comissaria de la part vella de Baiona i van ser perseguits per Txetx Etxeveyry, un conegut militant nacionalista d'Hiparralde, que feia unes copes

amb uns amics en un bar del costat i va sentir els trets. "Anaven armats i semblava que no tenien gaire pressa –recorda Etxeveyry tot i el temps transcorregut–. A vegades es giraven i m'apuntaven, de manera que havia d'amagar-me a les cantonades o darrere els cotxes que trobava pel camí. Una quarantena de metres abans d'arribar a la comissaria, van trencar pel carrer de Marengo i van enfilat cap el riu Errobi, pel Moll dels Corsaris, en direcció al pont de Mayou. En aquell moment em vaig trobar amb un refugiat que aparcava el cotxe i vam prosseguir tots dos plegats amb la intenció de tallar-los el pas més endavant".

Quan els van atrapar, els dos mercenaris tiraven les armes al riu. "El meu company es va tirar sobre l'un d'ells, el més jove, i li va clavar una forta puntada de peu als dallonses –diu Etxeveyry–. Jo em vaig encarregar de l'altre, el més vell. Llavors va aparèixer un cotxe de la policia i un altre grup de perseguïdors enfurismats". Identificats als locals de la policia, els dos mercenaris van resultar que eren Pierre Frugoli i Lucien Mattei, dos pinxos de Marsella que van explicar que els havia contractats un tal "Francis", que s'identificava sempre com a membre dels serveis secrets es-

Soterrament de Lasa i Zabala a Tolosa, la seva localitat natal. La desaparició d'aquests dos joves va ser la primera aparició del que, més tard, s'havia de designar amb la sinistra sigla GAL.

El segrest de Segundo Marey ha estat la primera acció dels GAL jutjada.

Aquests mesos vinents s'hauran de depurar responsabilitats pels assassinats més sanguinaris dels comandos parapolítics.

panyols. A més, Frugoli i Mattei van parlar d'un altre intermediari anomenat "Miguel", que s'havia reunit amb ells a Irun just un dia abans de l'atemptat i que els havia promès 100.000 francs per cada refugiat mort i una prima de 50.000 francs més per cada un dels "membres de las forces de l'ordre espanyoles" que haguessin estat víctimes, en opinió de la policia, dels refugiats abatuts. Frugoli, el pistoler més jove, va declarar que "Francis" l'havia contactat per primera vegada en un bar del port de Marsella i que, arribat el moment, els havia proporcionat un vehicle i dues bosses amb perques i armes. En el judici que es va fer molts mesos després, els dos mafiosos foren condemnats a llargues penes de presó.

El sumari del cas Monbar va ser reobert pel jutge Baltasar Garzón l'any 1995, després de les declaracions dels ex-policies José Amedo i Michel Domínguez. Amedo va implicar l'ex-agent d'Interior Francisco Paesa -que no fa gaire va simular la seva mort a Tailàndia- com a responsable de tota la logística de l'atemptat.

Cas Batxoki i Consolation: copes i mes trets. Després del quàdruple atemptat mortal al Monbar, els pistolers a sou del GAL van estar quatre mesos sense atacar els establiments hotelers d'Hiparralde. però, arribat el febrer del 1986, la clientela del bar Batxoki de Baiona, i del Consolation de Sant Joan de Lohitzune, van tornar a sentir xiular les bales del GAL. Al primer lloc, tres pistolers van metrallar el local a boca de canó i van ferir tres adults i dos infants. Al segon van ferir greument el refugiat Ramón Basáñez, un home que ja havia perdut un ull en un atemptat al bar Bittor de Ziburu feia un any. Paulo Figueiredo, un mercenari portuguès va ser detingut quan provava d'escapar-se pels carrers de Sant Joan de Lohitzune i, després de delatar la resta de mercenaris implicats, va afirmar que els policies

ARXIU / EFE

Per a Jiménez Villarejo, la investigació judicial ha palesat "un enriquiment de responsables d'Interior o dels seus familiars."

José Amedo i Michel Domínguez eren els qui els havien contractat.

El cas del Batxoki i del Consolation, anomenat globalment "cas GAL" en el seu moment, i pel qual van ser condemnats Amedo i Domínguez a cent vuit anys de presó per sis assassinats frustrats, resta encara obert per continuar-ne investigant el finançament. L'únic imputat fins ara és el comissari Miguel Planchuelo, cap dels dos agents a Bilbao en el moment que es produïren els fets.

Les víctimes encara reclamen justícia. De la mateixa

manera, continuen oberts els sumaris relacionats amb l'atemptat mortal contra Mikel Goikoetxea "Txapela" (tirotejat, l'1 de gener de 1984, al davant de casa seva per Mohamed Talbi i un altre mercenari); amb Rafael Goikoetxea i Jesús Zugarramurdi "Kixkur" (el primer va ser mort i el segon ferit greument pels trets que els van disparar des d'una moto el 3 de maig del 1983 quan tornaven de treballar); amb Tomás Pérez Revilla (el 15 de juny de 1984 va morir impactat per una moto Kawasaki carregada d'explosius quan passejava amb el seu company Ramón Orbe); amb Xabier Pérez de Arenaza (mort a trets a Miarritze el 23 de març de l'any 1984, els tres mercenaris autors de l'assassinat, J. P. Labade, P. De Carvalho i R. Sampietro van rebre dures penes de presó a França); amb Eugenio Gutiérrez Salazar "Tigre" (mort per un tret de llarga distància el 25 de febrer de 1984 a Mendi); i amb Juan Carlos García Goena (mort el 24 de juliol de 1987 davant de casa seva, a Hendaia, per una bomba que li havien posat sota el cotxe. No tenia cap relació amb els cercles nacionalistes, havia fugit per no fer el servei militar i és considerat l'última víctima del GAL).

Laura Martín, la vídua de Carlos García Goena, una dona que no ha pogut oblidar el moment de l'atemptat ("vaig baixar corrents, però els veïns no m'hi van deixar acostar. Havia quedat completament mutilat"), va posar la cirereta a les declaracions de l'ex-ministre d'Interior Barriónuevo i de la resta de condemnats després del judici Marey. "Barriónuevo i la seva colla volen semblar les víctimes del GAL -va puntualitzar-, però això és mentida, les veritables víctimes del GAL som nosaltres. Els ferits i els familiars dels morts. I nosaltres encara continuem lluitant perquè es faci justícia i perquè tot aquest tripijoc de la guerra bruta surti a la llum completament".

Xavier Vinader